

CESTA DO PRAVĚKU

RVP PV

Vzdělávací cíle:

seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije

vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat

vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách

pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit

rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám – vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí

Očekávané výstupy

dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově

vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)

zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)

osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi

vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)

porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole

mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí

SLOVNÍČEK POJMŮ

PRAVĚK – nejstarší a nejdelší období lidských dějin. Trval od vzniku člověka do vzniku písemných pramenů.

DĚLENÍ PRAVĚKU – podle toho, z jakého materiálu lidé dokázali vyrobit nástroje – doba kamenná (3 miliony let – 2 000 př. n. l.), doba bronzová (2 000 – 750 př. n. l.), doba železná (750 př. n. l. – 0). Doba kamenná se dále dělí na paleolit (starší doba kamenná), mezolit (střední doba kamenná), neolit (mladší doba kamenná) a eneolit (pozdní doba kamenná).

ARCHEOLOGIE – věda studující minulost lidské společnosti prostřednictvím hmotných pramenů, získávaných prostřednictvím archeologických výzkumů.

VÝVOJOVÁ TEORIE – jejím autorem je Charles Darwin. Podle teorie mají člověk a opice společného předka.

ANTROPOGENEZE – evoluce člověka vedoucí ke vzniku rodu homo sapiens. Souvisí s pojmem hominizace (tj. polidštění). Postupně dochází k napřimování postavy, zvětšování mozku a mozkové části lebky apod.

NEOLITICKÁ REVOLUCE – vznik zemědělství a cíleného chovu zvířat. Vedlo k tomu, že se lidé mohli usadit na jednom místě, přestali být tolik závislí na přírodě. Stoupal věk dožití lidí i jejich počet.

KERAMIKA – nádoby a jiné předměty vyráběné z pálené hlíny.

PAZOUREK – forma křemene. Pro své jednoduché opracování byl oblíbeným materiálem pro tvorbu kamenných nástrojů.

MAMUT – vyhynulé zvíře, podobné dnešním slonům. Byl našimi předky loven (nikoli ale kopáním děr do trvale zmrzlé půdy). Poslední jedinci vyhynuli zřejmě až okolo roku 2 000 př. n. l. na Wranglerově ostrově.

VENUŠE – sošky žen, vyráběné v období pravěku z různých materiálů (kámen, kosti, mamutovina, paroží). Časté je zvýraznění ňader a hýždí. Nejznámějším exemplářem je Věstonická venuše.

LITERATURA:

Lami Dozo – Van Der Kar, G.: Jak se žilo v pravěku: hry, aktivity, komiks, hádanky, kvízy. Praha: Fragment, 2016.

Lami Dozo – Van Der Kar, G.: S dinosaury do pravěku: hry, aktivity, komiks, hádanky, kvízy. Praha: Fragment, 2016.

Regan, Lisa a Trudi WEBB. Výprava do pravěku: hry, úkoly, otázky. V Brně: CPress, 2014.

Doyle, Arthur Conan. Ztracený svět: podivuhodná výprava profesora Challengera do pravěku. 2. vyd. Praha: Albatros, 1992. Karavana.

Teisinger, P.: Človíčková dobrodružství. Praha: Albatros, 2015.

Teisinger, P.: Človíčková dobrodružství a nové objevy. Praha: Albatros, 2008.

Štorch, E.: Lovci mamutů: román z pravěku. Praha: Albatros, 2018.

Hra na pravěk. Časopis pro děti.

Silva, S.: Pravěké dějiny Země: dětská ilustrovaná encyklopedie. Říčany: Sun, 2013.

Winter-Neprakta, J. – Švandrlík, M.: Sek a Zula. Druhé, opravené vydání. Praha: EPOCH, 2016.

Winter-Neprakta, J. – Švandrlík, M.: Nové příběhy Seka a Zuly. Druhé, opravené vydání. Praha: EPOCH, 2016.

Arredondo, F. – Rovira, P.: Dinosauři. 3. vydání. Říčany: Sun, 2017. Hledej a objevuj.

Trujillo, E.: Hledej a objevuj. Dinosauři. Co sem patří a co ne? Jestlipak to víš a správně odpovíš?. Říčany: Sun, 2018.

Socha, V.: Nová cesta do pravěku. Průvodce světem dinosaurů. Brno: CPress, 2019.

Palmer, D.: Dinosauři: prohlédněte si zblízka neobyčejný svět pravěku. Říčany u Prahy: Junior 2011.

Dinosauři: 200 otázek a odpovědí. Praha: Argo, 2008.

501 otázek a odpovědí - dinosauři. Říčany: Sun, 2018.

Vaněček, M.: S dráčkem do pravěku. Praha: Fragment, 2015. Pohádky pro předškoláky.

Novotný, D. J.: Pohádky z Ementálu. Praha: Brána, 2017.

Wood, R. M.: Člověk a pravěký svět. Praha: Knižní klub, 1997.

Mandelová, H.: České země v pravěku. Praha: Albatros, 1997. Dějiny v obrazech.

POUŽITÁ LITERATURA:

Tinková, E.: Jak se žilo v pravěku. Kralice na Hané: Computer Media, 2012.

Lami Dozo – Van Der Kar, G.: Jak se žilo v pravěku: hry, aktivity, komiks, hádanky, kvízy. Praha: Fragment, 2016.

Sochrová, M.: Dějepis v kostce. 1. Havlíčkův Brod: Fragment, 1999.

Smolíková, K.: Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004.

METODICKÝ KOMENTÁŘ:

Téma nejstarších dějin lidstva nabízí značné množství aktivit, které je možné v předškolním vzdělávání použít. Řada z nich se týká toho, jak naši předci žili (viz dále příklady aktivit), atraktivní je také téma dinosaurů. K této problematice se nabízí dlouho řada pomůcek a materiálů, které je možné využít. Jedná se o různé archeologické sady, vystřihovánky, modely, hry a další. K tématu je možné využít také mnoho publikací, nabízí se také využití řady filmových ukázek či návštěva institucí přibližujících pravěk či metodu archeologie.

PÍSNÍČKY A BÁSNÍČKY K TÉMATU:

Pravěk – <http://azprojekty.wz.cz/projekty/pravek/navody.htm>

Zpívající učitelka – <https://www.zpivajiciucitelka.cz/pravek/>

Pralidi – <http://pravek.pshranicar.cz/taborova-pisen.html>

Táborová hymna Pravěk – <https://osdt.estranky.cz/>

PROJEKTOVÉ DNY, KROUŽKY:

http://www.skola-mostkovice.cz/vismo/gallery-viewer.asp?id_galerie=1116&width=412

<http://kuliseklibcice.netluk.cz/?p=2031>

<file:///C:/Users/Jirecek/Downloads/O-praclovickovi.pdf>

ZÁKLADNÍ POMŮCKY:

Jacobyová, J.: Postav si vlastní dinosauří muzeum. 5 pravěkých příběhů k postavení a vystavení. Pikola 2019.

Velké pravěké akvárium. Albi. (Experimentální sada pro děti, určeno pro chov listonohů).

Vak dinosauří lebky. Vzdělávací sada obsahuje 48 hračkových dinosauřích lebek.

Sada vykopávka a nářadí. Rawr mini lebka dinosaura.

Dinosauři. Vystřihovánky pro začátečníky. Betexa

Pexetrio Dinosauři. Betexa (didaktická a zábavná hra + miniencyklopedie)

Cesta do pravěku (sada pro vytvoření jurského parku – chov triopsů, rostliny, figurky dinosaurů)

Buki Dinokit. Vykopávky a kostry jednotlivých dinosaurů (+ sádrová hmota, čistící štětec)

Rory's Story Cubes: pravěk/Příběhy z kostek MIX (hra, ve které jsou vytvářeny dramatické pravěké příběhy).

Dinosaur Park Crystal Science Game, Multi-Colour, One Size (rostoucí krystaly, ze kterých je možné postavit dinosaury).

DRÁVICZKI, P.: Dinosvět: zábavné aktivity z pravěku. Praha: Bambook, 2019.

Dolejšek, J. – Dolejšková, L.: Pravěk - Panák papírový nápadník. Praha 2016.

Kreslíme snadno a rychle: dinosauři: 30 motivů krok za krokem. 2. české vyd., V nakl. Svojtka & Co. 1. české vyd. Praha: Svojtka & Co., 2014.

Modelovací samotvrdnoucí hmota (pro výrobu kostí, šperků apod.).

Vystřihovánka pravěk. Výrobce MFP

Naučné karty Pravěk

PŘÍKLADY AKTIVIT

-vyrábění mamuta či pračlověka z různých materiálů (papír, látka, sláma, seno apod.)

Převzato z: <https://montessori-podebrady.blogspot.com/2015/11/putovani-do-praveku.html>

Převzato z: <https://montessori-podebrady.blogspot.com/2015/11/putovani-do-praveku.html>

Převzato z: <http://pesleri.blogspot.com/2019/07/dv-historie-jak-na-starsi-dobu-kamennou.html>

-pravěké kresby, jeskynní malby

Převzato z: <http://pesleri.blogspot.com/2019/07/dv-historie-jak-na-starsi-dobu-kamennou.html>

-výroba keramiky, plastik zvířat

Převzato z: <http://pesleri.blogspot.com/2019/07/dv-historie-jak-na-starsi-dobu-kamennou.html>

https://skola1.rajce.idnes.cz/Vyroba_praveke_keramiky_-_Dejepis_6._trida_-_9._11._2012/#PB090018.jpg

-výroba šperků

Převzato z: <http://pesleri.blogspot.com/2019/07/dv-historie-jak-na-starsi-dobu-kamennou.html>

-výroba kostí

Převzato z: <http://pesleri.blogspot.com/2019/07/dv-historie-jak-na-starsi-dobu-kamennou.html>

-využití archeologických dnů paměťových institucí (např. muzeí)

Převzato z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1603501-vykopavky-mohou-byt-i-dobrodruzne-ukazuje-mezinarodni-den-archeologie>

-výroba pravěkých kostýmů

Převzato z: https://zs13.plzen-edu.cz/skolni-druzina/aktuality-sd/print_1/lay_3/maskarni-kearneval-1-oddeleni-skolni-druziny.aspx

-výroba pravěkých nástrojů

Převzato z: <https://www.gkj.cz/web/node/1040>

-příprava ohniště (možné i v interiéru z barevných papírů)

Převzato z: <http://5zs-pb.cz/2016/03/pravek-ve-iv-a/>

-pohádka Mach a Šebestová – díl Člověk neandrtálský

-film Hurá do pravěku

-návštěva dinoparku

Převzato z: <https://www.dinopark.cz/cz/>

DALŠÍ MOŽNÉ AKTIVITY:

- budování obydlí pravěkého člověka (deky, krabice, hračky,...)
- lov mamuta (házení na terč apod.)
- dorozumívání se bez řeči (sdělení vzkazu pomocí obrázků či posunků),
- vytváření pravěkého jazyka
- poznávání předmětů z období pravěku
- pravěký tanec